

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ПОДАТКОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ РЕГІОНУ

Уточнення методологічних підходів до розвитку державного податкового менеджменту як інструменту реалізації податкової політики України обумовлює необхідність розробки організаційно-економічного механізму управління податковим потенціалом на основі податкового менеджменту. Показник «податкового потенціалу» використовується в аналітичній роботі щодо впливу механізмів державної податкової політики на розміщення нових продуктивних сил в країні, залучення інвестицій в економіку регіону і соціальний розвиток.

Нині поняття «податкового потенціалу» отримало актуальність у зв'язку з необхідністю визначення впливу особливостей територій регіонів України на оподаткування юридичних і фізичних осіб для посилення ролі податків у підвищенні ефективності їх функціонування, оцінки впливу державної податкової політики на соціально-економічний розвиток регіону, ухваленні рішень в сфері державного і регіонального податкового менеджменту.

У економічній літературі традиційно чинники, що роблять вплив на величину податкового потенціалу регіону групуються на об'єктивні і суб'єктивні, зовнішні і внутрішні, економічні і соціальні. З позицій менеджеріального підходу на формування, використання і розширення податкового потенціалу регіону роблять вплив наступні чинники:

1. Чинники, що впливають на податкову базу регіону: структура регіональної економіки і її спеціалізація, природні ресурси, інвестиційна привабливість, стан ринку банківських послуг, транспортна система, зовнішньоекономічна діяльність (обсяг і структура експорту і імпорту),

рівень і динаміка цін, рівень інфляції, рівень зношеності основних виробничих фондів, попит на продукцію, що виробляється в регіоні, впровадження інновацій, ефективність функціонування окремих складових економічної системи регіону (окремих галузей і організацій), ефективність податкового адміністрування, податкові повноваження державних та місцевих органів влади, врегулювання міжбюджетних відносин.

2. Чинники, що впливають на кількість платників податків регіону: рівень доходів населення, рівень життя населення; податкові пільги; можливість отримання інвестиційного податкового кредиту; розміри встановлених в регіоні податкових ставок; рівень податкового навантаження; рівень зайнятості населення; рівень безробіття місцевого населення; розвиненість інфраструктури територій; підприємницька активність; податкова культура; рівень соціальної відповідальності платників податків.

Основою соціально-економічного розвитку регіонів є дієва державна податкова політика, яка обумовлена необхідністю ефективного управління податковим потенціалом. Під управлінням податковим потенціалом регіону розуміються дії центральних і регіональних органів державного управління та місцевого самоврядування в межах виділених повноважень, спрямовані на формування, використання і розширення сукупності оподатковуваних ресурсів регіону, що дозволяють акумулювати до бюджетів різних рівнів податки і збори, необхідні для соціально-економічного розвитку, в умовах чинного законодавства, з урахуванням впливу державної податкової політики, на основі структури регіональної економіки, що склалася, економічної кон'юнктури. Обґрунтування методологічного підходу до розвитку податкового менеджменту на регіональному рівні зумовило необхідність розробки організаційно-економічного механізму управління податковим потенціалом регіону, який є компромісним варіантом рішення проблем соціально-економічного розвитку регіонів, що дозволяє оптимізувати міжбюджетні стосунки, підвищити податкові доходи зведеного бюджету області.